

Stichting Werkgroep Milieubeheer Rhenen

NIEUWSBRIEF 2014 NR. 2

Snorzweefvlieg op Beemdooievaarsbek in eigen tuin van Dirk Prins. Foto van hemzelf.

- 1. Wat deed de WMR het afgelopen half jaar?**
- 2. Beroep bij RvS tegen Buren/ Middelwaard West**
- 3. Besluitvorming Parkeerplaats Paardenmarkt**
- 4. Financieel jaarverslag**
- 5. Vernieuwde website**
- 6. Paddenscherm**
- 7. Reconstructie N225 Grebbeberg**
- 8. Gemeentelijk bomenbeleid**
- 9. Zwerfafval**
- 10. Kleurige bermen in/bij Rhenen**

WAT DEED DE WMR HET AFGELOPEN HALFJAAR?

Er ligt weer een nieuwe WMR-Nieuwsbrief voor u. Hieronder vindt u een korte opsomming van een aantal activiteiten uitgevoerd in de eerste (ruim genomen !) helft van 2014. Op al deze onderwerpen wordt verderop in deze Nieuwsbrief uitgebreid ingegaan.

Beroep bij Raad van State tegen Bestemmingsplan Middelwaard West

In april stelden de WMR en ook het Comité Middelwaard West beroep in bij de Raad van State tegen het bestemmingsplan. Ook enkele andere partijen deden dat, waaronder de gemeenten Rhenen en Neder-Betuwe, en een groep inwoners van Lienden, het Marspolder Comité. Tegelijk met het beroep diende de WMR een verzoek in om een voorlopige voorziening te treffen voor de uitvoering van het bestemmingsplan. Dit schorsingsverzoek had ten doel om te voorkomen dat Buren en de drie bedrijven - na de vaststelling van het bestemmingsplan in februari - voortvarend door zouden gaan met het indienen van aanvragen voor omgevingsvergunningen en het verlenen van dergelijke vergunningen. Eind juli 2014 deed de Raad van State (RvS) uitspraak. De RvS achtte het spoedeisende belang bewezen. Leest u het hele verhaal hierover op pagina 3-6.

Beroep tegen Parkeerplaats in de Veerwei aan de Paardenmarkt

Helaas verklaarde de Rechtbank Utrecht ons beroep tegen de verleende omgevingsvergunning voor het plaatsen van een parkeerplaats in de Veerwei ongegrond. Er loopt echter nu nog bij de RvS een beroep tegen de verleende vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet 1998. De nadere details hierover leest u op pagina 8-9.

Paddenscherm

De fondsenwerving verliep -zoals we reeds eerder meldden- voorspoedig zodat de aanleg van het scherm mede door de goede medewerking van de Provincie, gemeente Rhenen en Zideris dit voorjaar kon plaatsvinden. De "opening" werd op 11 juni vericht door de toenmalige burgemeester van Rhenen de heer J. van Oostrum. Regio TV en radio Utrecht hebben hier uitgebreid aandacht aan geschonken.

Reconstructie N225 Grebbeberg

De reconstructie van de provinciale weg over de Grebbeberg de N225 is in april j.l. uitge-

voerd. Een terugblik op de planontwikkeling en de rol van de WMR daarin vindt u op pagina's 10-11.

Kwintelooijen

Door de natuurwerkgroep Kwintelooijen (een initiatief van WMR en IVN) is deze zomer hard gewerkt in de zandafgraving Kwintelooijen. Sinds de Schotse Hooglanders vanwege bezuinigingen zijn verdwenen, groeit het gebied snel dicht met elzen en berken. Alleen intensief beheer door de Natuurwerkgroep kan voorkomen dat alles dicht groeit. In totaal zijn we deze zomer 16 middagen aan de slag geweest. Daarbij maken we gebruik van bosmaaiers die voor dit doel zijn aangeschaft door WMR en IVN. Dank zij onze activiteiten lukt het om de meest waardevolle delen van het gebied te behouden. Op langere termijn blijft het echter noodzakelijk dat het begrazingsbeheer weer in ere wordt hersteld. In het najaar willen we overleggen met onder meer de gemeenten Veenendaal en Rhenen over het behoud van Kwintelooijen als recreatie- en natuurgebied. Daarbij zullen we er ook op aandringen dat er weer begrazingsbeheer wordt ingesteld.

Verder nog een dringend verzoek:

Er spelen in de gemeente Rhenen en omgeving zoveel zaken op het gebied van natuur, milieu en ruimtelijke ordening dat wij de WMR kerngroep graag willen uitbreiden en verjongen met enthousiaste nieuwe leden. We kijken uit naar personen met een warme belangstelling voor milieu en natuur (bij voorkeur) met specifieke belangstelling en kennis van sommige onderwerpen. Wij hebben uw hulp daarbij nodig. Heeft u zelf interesse of wilt u ons attenderen op iemand, neemt u dan contact op met één van de bestuurs- en/of kerngroepleden van de WMR. We maken graag een afspraak voor een nadere kennismaking.

Roel van de Weg & Han Runhaar

0317-614880

0317-613615

f2hrfvandeweg801@hetnet.nl

han.runhaar@hetnet.nl

www.stichtingwmr.nl

BEROEP TEGEN HET BESTEMMINGSPLAN MIDDELWAARD WEST EN HET VERZOEK OM EEN VOORLOPIGE VOORZIENING

Op 25 februari j.l. stelde de gemeenteraad van Buren in zijn laatste besluitvormende vergadering voor de gemeenteraadsverkiezing het bestemmingsplan 'buitengebied Middelwaard West' vast. Dat gebeurde tijdens een bijzonder teleurstellende behandeling waarbij de gemeenteraad zich niets aantrok van de 21 ingediende kritische zienswijzen. De raad gaf in overgrote meerderheid (met 16 stemmen voor en slechts 5 tegen) te kennen het eigen belang boven dat van Rhenen te stellen. De uitkomst bewees eens te meer dat, wanneer er een conflict is tussen enerzijds industriële ontwikkelingen en anderzijds het milieu en de natuur, dat dan gekozen wordt in het nadeel van milieu en natuur!

In april van dit jaar stelden wij en ook het Comité Middelwaard West beroep in bij de Raad van State tegen het bestemmingsplan. Ook enkele andere partijen deden dat, waaronder de gemeenten Rhenen en Nederbetuwe, enkele inwoners van Rhenen en een groep inwoners van Lienden die zich hebben verenigd in het 'Marspolder Comité'. Het is verheugend dat ook inwoners van Lienden zich verzetten tegen de ontwikkelingen op het industrieterrein.

De beroepen van de WMR en die van het Comité Middelwaard West zijn vrijwel gelijklopend en omvatten acht beroepsgronden. Die zijn hieronder kort aangegeven met de bijbehorende conclusies.

- **Ernstige aantasting van het landschap en relatie met provinciaal en gemeentelijk beleid**

Conclusie: Het provinciale en het gemeentelijke beleid hechten bijzondere waarde aan de kernkwaliteiten van het landschap ter plaatse met concrete beleidsuitspraken die nadrukkelijk doorwerking hadden moeten krijgen in nieuw op te stellen plannen, in combinatie met het bestemmingsplan Middelwaard West. Dat is niet gebeurd. De vaststelling van het bestemmingsplan is daarmee in strijd met het provinciale beleid en het eigen beleid van Buren.

- **Beperkte mogelijkheden van landschappelijke inpassing.**

Conclusie: Ondanks de constatering van het beeldkwaliteitsplan dat de mogelijkheden om de ontwikkelingen op het industrieterrein landschappelijk in te passen, 'beperkt' zijn, is de gemeenteraad van Buren akkoord gegaan met de vaststelling van het bestemmingsplan. De toetsing aan het LOP (Landschaps-ontwikkelingsplan) en aan het provinciaal ruimtelijke beleid heeft gefaald. De gemeenteraad heeft hiermee blijk gegeven zich schuldig te maken aan een vorm van 'selectieve bestuurlijke vergeetachtigheid'.

Conclusie: De besluitvorming over het bestemmingsplan Middelwaard West en de zwakke en kwetsbare beleidsmatige en juridische positie die het aspect landschap daarin heeft toebedeeld gekregen alsook de povere wijze waarop het beeld-kwaliteitsplan is ontwikkeld, vormen een duidelijk voorbeeld voor wat de Rijksadviseur voor het landschap in zijn advies (van 12 februari 2014 aan de Commissie voor de milieueffectrapportage) bedoelt met het gebrek aan ambitie en inzicht dat initiatiefnemer en bevoegd gezag veelal aan de dag leggen in de landschappelijke inpassing van ruimtelijke ingrepen.

Foto van het industrieterrein genomen vanaf de Rijnbrug door Jules Scholten.

- **Toetsing aan Regionaal Programma Bedrijventerreinen (RPB) Rivierenland**

Conclusie: De ontwikkeling en uitbreiding van activiteiten op het industrieterrein Middelwaard West zijn niet goed getoetst aan de uitspraken en afspraken in het RPB Rivierenland en de verdere uitwerking daarvan.

- **Toetsing aan de Natuurbeschermingswet (Nbw) vanwege de ligging in Vogel-richt-lijngedied**

Conclusie: Er bestaat ernstige en gerede twijfel of de Passende beoordeling in het kader van de Nbw wel juist is uitgevoerd en dus tot de verkeerde conclusie heeft geleid. Wij zijn van mening dat de verstoring van de overwinterende watervogels op de plas en in de uiterwaard wezenlijk verslechtert ten opzichte van de huidige situatie, vooral door de geplande activiteiten van K3Delta op het land en op het water. Het natuuronderzoek heeft daarmee geen rekening gehouden en is dus incorrect uitgevoerd.

- **Het ontbreken van een milieueffect-rapport (MER)**

Conclusie: Vanwege de ernstige en gerede twijfel over de juistheid van de uitvoering van de Passende beoordeling moet ook worden getwijfeld aan de juistheid van de beslissing om geen PlanMER te doen opstellen. Op zich dient dit alleen al te leiden tot vernietiging van het bestemmingsplan.

- **De ecologische toestand van het oppervlaktewater**

Conclusie: Aan de regel in art. 2.4.3 van de Beleidslijn Grote Rivieren 2006 kan in het havengebied niet worden voldaan vanwege de ligging en het in bedrijf hebben van de drijvende klasseerinstallatie in het havengebied door K3Delta met als gevolg een verslechtering van de ecologische toestand van het oppervlaktewater en onderwaterbodem in de haven.

Cuneratoren tussen de hopen zaagsel door gezien op het terrein van houtversnipperbedrijf Middelwaard bv. Foto Jules Scholten.

- **Toetsing aan de regels voor de EHS Natuur en EHS Verweving**

Conclusie: De toetsing aan de Regels voor de EHS Natuur is onjuist uitgevoerd, omdat met

de komst en de werking van de drijvende klasseerinstallatie van K3Delta er wel sprake is van een nieuwe ontwikkeling en beïnvloeding van de kwaliteit van het oppervlaktewater en verstoring van de onderwaterbodem. De toetsing had de stappen moeten volgen op grond van de Ruimtelijke verordening Gelderland, art. 18 zoals is aangegeven in par. 3.2.2 van de Toelichting.

- **Het aspect geluid en de geluidzone**

Conclusie: Er zitten veel onduidelijkheden en onzekerheden in het zoneringonderzoek en de uitkomst daarvan die ernstige twijfel doen ontstaan aan de juistheid en de realiteitswaarde van de uitkomst. Daarbij moet ook nog worden bedacht dat handhaving van de geluidzone niet goed mogelijk is. Hoe kan worden gecontroleerd of in de toekomst de geluidbelasting buiten de zone niet veel groter zal zijn dan is verkregen in de berekeningen en alle gevolgen van dien voor Rhenen?

De beroepschriften eindigen met het verzoek om op grond van de beroepsgronden het bestemmingsplan te vernietigen en de gemeente Buren te veroordelen in de kosten van de procedure.

Verzoek om een voorlopige voorziening

Op 9 april j.l. diende de WMR tegelijk met het beroep een verzoek in om een voorlopige voorziening te treffen voor de uitvoering van het bestemmingsplan. Dit schorsingsverzoek had ten doel om te voorkomen dat Buren en de drie bedrijven - na de vaststelling van het bestemmingsplan in februari - voortvarend door zouden gaan met het indienen van aanvragen voor omgevingsvergunningen en het verlenen van dergelijke vergunningen. Als dat zou gebeuren, zouden onomkeerbare investeringen en fysieke ingrepen plaats vinden op het industrieterrein en zou alle inspanning in ons verzet tevergeefs worden.

Op 14 juli 2014 besprak de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State ons verzoek om een voorlopige voorziening. Behalve de WMR had ook het Marspolder Comité een verzoek ingediend dat tegelijkertijd werd behandeld. Het Comité Middelwaard West had geen verzoek ingediend omdat zo'n verzoek gelijkloend zou zijn aan ons verzoek en dus geen toegevoegde waarde zou opleveren en slechts griffiekosten zou betekenen voor het Comité. (We hadden indertijd in onderling overleg besloten dat de WMR het verzoek zou indienen omdat wij

langer dan het Comité actief zijn in het verzet tegen de plannen van Buren).

Het advocatenkantoor 'Hekkelman' in Arnhem dat optreedt namens de drie bedrijven die actief zijn op het industrieterrein, had op 9 juli j.l. (dus kort voor de zitting op 14 juli!) een brief gezonden aan de Raad van State waarin werd gesteld dat het spoedeisend belang bij de voorlopige voorziening ontbreekt. Daarin staat verder dat de cliënten van Hekkelman nog geen aanvragen voor omgevingsvergunningen hebben ingediend. In de brief zeggen de bedrijven toe dat zij werkzaamheden en gebruiksuitbreidingen niet eerder zullen uitvoeren dan nadat de Raad van State uitspraak heeft gedaan in de behandeling van de diverse beroepen later dit jaar of in het begin van volgend jaar. De voorzitter van de Afdeling wees het verzoek van het advocatenkantoor Hekkelman af om niet in te gaan op de verzoeken om een voorlopige voorziening. Hij gaf vervolgens aan door te willen gaan met een behandeling van de inhoudelijke aspecten voor het geval de Afdeling zou besluiten dat sprake is van een spoedeisend belang. Dat verraste ons enigszins. Het was namelijk niet te verwachten dat de zitting ook zou dienen om in te gaan op de inhoudelijke aspecten van het beroep. De voorzitter vroeg aan de vertegenwoordiger van de gemeente Buren of het beeld-kwaliteitsplan dat onderdeel vormt van het bestemmingsplan, inderdaad aangeeft dat landschappelijke inpassing van met name de nieuwe silo van het veevoederbedrijf AgruniekRijnvallei niet goed mogelijk is. Dat werd bevestigd door de vertegenwoordiger van Buren! Vervolgens ging de voorzitter in op alle overige beroepsgronden van de WMR en met name op de conclusie van het natuuronderzoek, dat op last van Buren was uitgevoerd als onderbouwing van het bestemmingsplan. Alle vragen konden goed worden beantwoord en wij waren onder de indruk van de grondigheid van de werkwijze van de voorzitter.

Goed nieuws: weer een slag gewonnen!

Op 30 juli deed de Raad van State uitspraak. De Afdeling bestuursrechtspraak acht het spoedeisende belang in de verzoeken van de WMR en het Marspolder Comité bewezen

Buren moet de door de WMR en het Marspolder Comité gemaakte kosten vergoeden. De uitspraak gaat niet in op de landschappelijke inpassing van de nieuwe silo van AgruniekRijnvallei, maar stelt wel vast dat het natuuronderzoek (en dus de gemeenteraad) onvoldoende motiveert dat er geen sprake zou zijn van significante gevolgen voor de beschermde ganzensoorten (de Kolgans en de Grauwe gans) in de directe omgeving van het industrieterrein dat deel uitmaakt van beschermd Vogelrichtlijngebied. Deze uitspraak zal zeker doorwerking krijgen in de zitting (later dit jaar of begin volgend jaar) waarbij de beroepen met alle beroepsgronden zullen worden behandeld. Er is daarom hoop dat de beroepen een goede kans van slagen maken. Als dat inderdaad zal gebeuren, zijn er twee mogelijkheden: (1) het bestemmingsplan wordt vernietigd of (2) Buren moet het bestemmingsplan repareren op bepaalde onderdelen. Het spreekt voor zich dat wij alleen tevreden kunnen zijn met vernietiging van het bestemmingsplan omdat reparatie van het plan slechts uitstel en geen afstel van de uitvoering inhoudt.

De Gelderlander en de RBC berichtten op respectievelijk 5 en 6 augustus 2014 over de uitspraak. De Gelderlander deed dat met de opvallende kop: **Raad van State geeft Rhenens verzet hoop.**

Jules Scholten

Steenrode heidelibelle op uitgebloeide Fingerhoedskruid. Foto Marc van der Aa.

Overzichtsfoto van Jules Scholten vanaf de Cuneratoren in juni 2013: te zien is vrijwel het gehele industrieterrein met op de voorgrond de Rijn en op de achtergrond het binnendijkse gebied van de Marspolder

VERNIEUWDE WEBSITE WMR

Sinds april 2014 is de nieuwe website van de Stichting WMR operationeel en is sindsdien op regelmatige basis uitgebreid en geactualiseerd. Getracht wordt om regelmatig het nieuws aangaande het Milieubeheer in de gemeente Rhenen aan de lezers van de website te presenteren. Hierbij wordt, waar mogelijk, de tekst versterkt door foto's, video's, grafieken enzovoort. De website is na de update heel goed bezocht waarbij je wel kunt zien dat na verloop van tijd het bezoek iets afneemt. In de maand juli stabiliseert het bezoek en in augustus is het aantal bezoeken weer iets toegenomen.

Ik ben nu ongeveer driekwart jaar met de website bezig en nog steeds ontdek ik weer nieuwe mogelijkheden om de website nog

aantrekkelijker te maken voor de bezoekers. Ik word door de overige leden van de Stichting WMR met veel enthousiasme voorzien van teksten, artikelen, links, foto's en ander materiaal. Op die manier word ik uitgedaagd om de mogelijkheden van de website te ontdekken en ten volle te benutten.

Ook u als lezer kunt uw bevindingen met betrekking tot de website aan mij of de overige leden kenbaar maken. U vindt onze mailadressen op de pagina Wie, wat, waar.

Hans Molkenboer, webmaster

Noot van de redactie: op pagina 20 kunt u de homepage van de vernieuwde website bekijken.

Vergelijking huidige jaar met voorgaand jaar

	2013	2012
Liquide middelen		
ING	€1.836,00	€1.561,00
ASN milieusparesn	€7.987,00	€5.825,00
<i>subtotaal</i>	€9.823,00	€7.386,00
Inkomsten		
Donaties	€2.530,00	€2.496,00
Donatie(extra) donateur	€2.450,00	
Donaties faunascherm donateur:	€185,00	
Donaties faunascherm derden	€1.750,00	
Renten	€186,00	€163,00
Teruggave proceskosten	€339,00	€2.636,00
<i>subtotaal</i>	€7.440,00	€5.295,00
<i>totaal</i>	€17.263,00	€12.681,00
Uitgaven		
Nieuwsbrieven	€520,00	€330,00
Kantoorben. Drukwerk	€84,00	€18,00
reiskosten	€173,00	€158,00
Contributies, abonn	€150,00	€130,00
Telefoon,internet,porti	€558,00	€631,00
Kosten betalingsverkeer	€91,00	€87,00
Boszaagmachine	€817,00	
Divers algemeen en representati	€46,00	€589,00
Proceskosten	€636,00	€914,00
<i>subtotaal</i>	€3.075,00	€2.859,00
Liquide middelen		
ING	€6.016,00	€1.836,00
ASN milieusparesn	€8.173,00	€7.987,00
<i>subtotaal</i>	€14.189,00	€9.823,00
<i>totaal</i>	€17.263,00	€12.681,00
Aantal donateurs 31-3 2014	131	

De vergelijking tussen 2012 en 2013 levert veel overeenkomsten, behalve dan de ex de extra gift van een donateur en de giften tengevolge van fondsenwerving ten behoeve van het faunascherm

BESLUITVORMING AANLEG VAN PARKEER- PLAATS AAN PAARDENMARKT IN VEERWEI

In de vorige Nieuwsbrief die verscheen in januari, berichtten wij uitgebreid over de besluitvorming door de gemeente en de provincie over de parkeerplaats voor 103 auto's aan de Paardenmarkt in de Veerwei langs de N225.

Voor de aanleg van de parkeerplaats zijn twee vergunningen nodig: een omgevingsvergunning van de gemeente en een Natuurbeschermingswetsvergunning (Nbw) van de provincie. Beide werden verleend in november 2013. Tegen de vergunningen dienden wij beroepen in, respectievelijk op 25 november 2013 bij de Rechtbank Midden-Nederland te Utrecht en op 30 december 2013 bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State te Den Haag. De reden voor de beroepen is de ligging van de parkeerplaats in en direct grenzend aan het Vogelrichtlijn- en Natura 2000-gebied 'Uiterwaarden Neder-Rijn' met als gevolg verlies aan foerageergebied voor overwinterende ganzen die bescherming genieten in dit gebied. In de verleende vergunning Nbw van de provincie is de draagkracht in aantallen vogels aangegeven voor onder meer de Kolgans en de Grauwe gans in het gebied. Die aantallen zijn respectievelijk 2900 en 880. De vergunning stelt dat beide overwinterende ganzensoorten voorkomen in de uiterwaarden bij Rhenen en dat enkele tientallen Kolganzen foerageren op de Veerwei en de ijsbaan (gelegen tussen Veerweg en Rijnstraat), maar dat die aantallen te gering zijn om van invloed te kunnen zijn op de draagkracht. Wij bestrijden deze conclusie en dit vormt de kern van onze beroepen. Ons argument is dat uit telgegevens van wintervogeltellingen verzameld door de Vogelwerkgroep Wageningen van de KNNV afdeling Wageningen een heel ander beeld naar voren komt waardoor de gevolgen van de aanleg van de parkeerplaats niet als onbetekenend kunnen worden afgedaan. De werkelijke aantallen Kolganzen en Grauwe ganzen die op sommige winterdagen foerageren in de Veerwei bedragen van enkele procenten tot meer dan 50 procent van de draagkrachtgetallen voor deze ganzensoorten.

Tegelijkertijd met het beroep tegen de omgevingsvergunning verzochten wij om het treffen van een voorlopige voorziening om te voorkomen dat de gemeente na de

vergunningverlening meteen aan de slag zou gaan met de aanleg van de parkeerplaats. De behandeling van het beroep en het verzoek om een voorlopige voorziening bij de Rechtbank Midden-Nederland vond plaats op 29 januari 2014. De behandeling van het beroep bij de Raad van State zal later dit jaar plaats vinden.

Wij informeerden RTV Utrecht over het voorstellen voor de aanleg van de parkeerplaats en onze bezwaren daartegen. Op 28 januari in de vroege ochtend nam RTV Utrecht interviews op met wethouder Van den Berg en Jules Scholten in de Veerwei. De verslaggeefster filmde ook Kolganzen, Brandganzen en Grauwe Ganzen die overvlogen en graasden in de uiterwaard tussen Rijnstraat en Veerweg. De filmopname gaf een goed beeld van het dispuut met Rhenen. De beelden werden die dag bij herhaling uitgezonden. De uitzending heeft niet mogen baten bij de behandeling van ons beroep bij de rechtbank Midden-Nederland de dag daarna op 29 januari j.l.

Veerwei. Foto Jules Scholten

Onze stelling bij de Rechtbank Midden-Nederland was als de gemeente geen definitieve vergunning op grond van de Nbw heeft dan kan de gemeente met de omgevingsvergunning niets beginnen. De rechtbank Midden-Nederland oordeelde echter anders. Het beroep werd per uitspraak op 4 februari j.l. ongegrond verklaard en het verzoek om een schorsing werd ook afgewezen. Wij hebben de gemeente geluk gewenst met de uitspraak. Na de voor ons zo teleurstellende uitspraak ging de gemeente direct aan

de slag met de aanleg van de parkeerplaats die inmiddels is voltooid en in gebruik.

Zoals hiervoor aangegeven moet de behandeling van het beroep tegen de Nbw vergunning bij de Raad van State nog plaats vinden. De provincie Utrecht heeft inmiddels een verweerschrift tegen ons beroep ingediend.

De Kolgans. Foto Fred Hoorn.

Daarin stelt de provincie dat er elders in het Vogelrichtlijngebied in de uiterwaarden langs

de Neder Rijn al meer dan de 2900 exemplaren van de Kolgans voorkomen in de winterperiode en dat het er dus niet toedoet dat er minder Kolganzen in de Veerwei kunnen foerageren. We zullen een aanvulling op ons beroepschrift moeten maken dat het geen pas geeft om te stellen dat er al genoeg Kolganzen zijn en dat er dus zonder probleem foerageermogelijkheid voor de ganzensoorten in het beschermde gebied kan verdwijnen.

In het geval dat wij door de Raad van State in de behandeling van het beroep tegen de Nbw-vergunning in het gelijk worden gesteld, is het niet te verwachten dat de parkeerplaats wordt verwijderd. Wel zal de provincie Utrecht de vergunningverlening opnieuw moeten doen met als uitkomst dat er mogelijk nog nadere voorwaarden voor compensatie van het verlies aan natuurwaarden aan de gemeente Rhenen worden gesteld.

Jules Scholten

PADDENSCHERM EN PADDENTREK

Het nieuwe paddenscherm, 450 m langs de Cuneraweg en het nieuwe voetpad bij Heimerstein kon op 1 juni in gebruik genomen worden door burgemeester (bioloog) Joost van Oostrom. Hij vond het mooi. Er was media aandacht voor op radio en tv Utrecht en bij de schrijvende pers van RBC en De Gelderlander, en terecht want na 2 jaar plannen maken en geld inzamelen onder fondsen (Pr. Bernhard Cultuurfonds, Streekfonds Utrechtse Heuvelrug, Voormalig Gasten Weeshuis, Rotary, IVN) en gulle particulieren was het dan zover.

Het faunascherm kan de padden maar ook de overzetters een veel veiliger oversteek gaan bieden tijdens de jaarlijkse paddentrek, net als bij de Palmerswaard. En nu wordt het zelfs nog mooier voor de fauna ter plaatse. Onze goede samenwerking met de provinciaal fauna adviseur heeft ertoe geleid dat de provincie het plan heeft om nog voor het nieuwe jaar in het kader van het totale Grebbeberg-project twee passages in de vorm van faunatunnels in of onder de weg te plaatsen die aansluiten op het paddenscherm.

De bordjes bij de onthulling van het paddenscherm. Foto Dirk Prins

Daarmee kunnen veel dieren zelfstandig naar het water van de Griff kruipen en ook grotere en snellere dieren, wellicht de das, kunnen er gebruik van gaan maken. Helaas kunnen de buizen alleen in het eerste stuk vanaf de Grebbeberg geplaatst worden, want verderop zijn er de uitritten die open moeten blijven en kunnen we natuurlijk geen buizen naar de paviljoens leiden. We zullen daar moeten blijven posten en rapen tijdens de

paddentrek in het voorjaar. En de terugweg, dat is vaak een vraag, hoe zit dat? De dieren kunnen het de terugweg zelf wel redden als het laat donker wordt en ze sneller lopen met hogere temperaturen; onder de schermen worden dan door ons wat openingen gegraven.

Paddenscherm, foto Gerard Vernooy

Dit jaar lag de omvang van de paddentrek landelijk overal een stuk onder het

gemiddelde, wat een verrassing mag lijken na zo'n zachte winter, maar de avonden waren te koel en droog, niet gunstig voor amfibieën. Toch hadden wij in Rhenen een opmerkelijke score: bij de oversteek naar de Palmerswaard alweer een record met 2829 dieren (dat is 500 meer dan in 2013) maar bij Heimerstein met 687 bleven we nog onder de helft van vorig jaar steken (1503). Ter vergelijking, bij Amerongen werden er ook maar 8.100 dieren overgezet. Er waren op beide locaties in Rhenen-west en Rhenen-oost totaal 48 vrijwilligers actief bij het overzetten. En we kunnen er meer gebruiken. De paddenschermen moeten nog voor de start van de paddentrek in maart plantvrij gemaakt worden want padden kunnen ook klimmen. Bij Rhenen-west moet er hier en daar wat opgeknapt worden. Hiervoor kunnen geïnteresseerden zich aanmelden via dit e-mailadres: gerardsj@xs4all.nl

Gerard Vernooy

RECONSTRUCTIE N225 GREBBEBERG : een samenvatting van gebeurtenissen

Het oorspronkelijke plan van enkele jaren geleden was heel erg ingrijpend. De taluds aan weerszijde van de weg in de insnijding zouden worden afgegraven om de weg meer breedte te geven en er zouden honderden bomen sneuvelen. Daardoor zouden de boomkruinen elkaar niet meer raken en het koepel-effect van de boomkruinen verloren gaan. Dat zou betekenen dat boomdieren ook niet meer via de boomkruinen kunnen oversteken. Door onze tegenstand werd het plan sterk verbeterd. De taluds zouden niet meer worden afgegraven en in plaats daarvan werd voorgesteld om het wegdek met maximaal 50 cm te verhogen om de vereiste wegbreedte te verkrijgen. Verder zou er een ecoduct komen boven het wegdek op het diepste punt van de insnijding om niet alleen boomdieren de kans te geven om over te kunnen steken maar ook andere dieren zoals herten en dassen.

Het aangepaste plan kwam met het voorstel om naast de rijbaan verhoogde fietspaden aan te leggen die met schuin opstaande randen gescheiden worden van de rijbaan.

Het ecoduct. Foto Jules Scholten. Op de foto is te zien dat de boomtoppen elkaar niet meer raken.

Hiertegen maakten wij ernstig bezwaar. De verhoogde fietspaden met opstaande randen verslechteren de verkeersveiligheid in plaats van die te verbeteren. Wij maakten daarom bezwaar tegen het Verkeersbesluit van de provincie en dienden een zeer kritische zienswijze in tegen het ontwerpbestemmingsplan van Rhenen. Wij werden door de provincie niet-ontvankelijk verklaard omdat verkeersveiligheid niet tot de belangen van de WMR behoort (!). Bij het bestemmingsplan werd ons duidelijk gemaakt dat de inrichting van het wegdek en de fietspaden niet valt onder het bestem-

mingsplan. Wij achtten daarom de kans van slagen van een beroep vrijwel nihil en weggegooid geld als wij zouden besluiten te procederen. Als wij toch zouden doorgaan met protest, dan zouden wij een civiele procedure moeten beginnen en daarvoor voelden wij niet. Wij hebben daarom onze tegenstand gestaakt, maar tellen de verbeteringen die dank zij onze weerstand tot stand kwamen: geen afgraving van de taluds, veel minder bomen die gekapt worden (langs de weg ongeveer 20, maar wel meer rondom de parkeerplaats naast de begraafplaats die vergroot werd), de aanleg van het ecoduct voor de ecologische verbinding tussen Grebbeberg en Laarsenberg. Blijft helaas over de fietsveiligheid die waarschijnlijk slechter wordt. Fietsers die met grote snelheid (tot 40 km/u) de helling van 7% afdalen en die in de scherpe bocht naar rechts van het fietspad zouden raken, kunnen niet meer terugkeren op het fietspad en moeten doorrijden op de rijbaan voor auto's waar ze kunnen worden aangereden door het snelverkeer.

De provincie geeft toe dat een dergelijk risico bestaat, maar was niet van plan van

gedachte te veranderen. In de gemeenteraad bij de behandeling van het bestemmingsplan was bij enkele raadsleden sympathie voor ons bezwaar naar voren gebracht tijdens een RTG op 7 januari 2014 maar de overige raadsleden (VVD, CDA, SGP en het weggelopen lid van Rhenens Belang) zagen ons bezwaar niet en een motie van de 7 raadsleden werd bij de behandeling in de voltallige raad op 21 januari weggestemd. Helaas, ook dat mislukte dus !

We hebben de provincie geschreven dat wij hopen dat er geen ernstige fietsongelukken zullen gebeuren door de ingreep. De toekomst zal het leren. Het contact met de provincie projectleider Werner Spekkink was correct en daarvoor hebben we hem bedankt.

De reconstructie is in april 2014 uitgevoerd om voor de 4 mei herdenking bij de Erebegraafplaats op de Grebbeberg gereed te zijn.

Jules Scholten en Roel van de Weg

GEMEENTELIJK BOMENBELEID: NIET TE VEEL KAPPEN!

Er was dit jaar nog al wat commotie ontstaan rond de eventuele kapplannen in de Platanenlaan en de Eikenlaan. Eerst was er al het voor een aantal mensen omstreden kappen van een stukje stedelijk bos achter de Kleine Kampen flat. Daarnaast het kappen van een plantsoen met al wat oudere bomen wat verder op (zie onze vorige Nieuwsbrief). Dat gebeurde in het kader van een aanpassingsproject in het doodlopende noordwestelijke deel van de Platanenlaan. Daar was meer behoefte aan parkeerruimte voor de auto's. Daarnaast werd de afkoppeling van het plaveisel regenwater gerealiseerd zoals dat al in meer delen van de bebouwde kom in Rhenen gebeurde en nog zal gebeuren. Daartoe werden enkele grote betonnen retentiebezinkingsbakken in de bodem achter De Kleine Kampen flat aangebracht waarbij het centrale deel van het bosje moest wijken. Het zou tevens een tijdelijke parkeer- en opslagfunctie vervullen bij de nieuwbouw van de basisschool De Springplank schuin tegenover het flatgebouw maar

dat bleek achteraf kennelijk niet nodig. Ook dacht men nog aan een extra parkeergelegenheid voor de flatbewoners maar dat is (nog) niet gerealiseerd. Wat resteert is nu een groot braak liggend centraal gedeelte in dit bosje achter de flat met de groei van wat grassen en kruiden.

Ik ben nu wel benieuwd naar de ervaring van de flatbewoners bij hevige regenbuien: loopt er dan nog water in de kelders zoals vroeger gebeurde of is die retentie op zich van enig nut voor de flatbewoners? Sommige aanwonenden zullen nu wel enige natuurervaringen missen zoals het voorjaarsgezang van de Vink, Zwartkop, Winterkoning en Houtduif of het klautergedrag van de Eekhoorn. Er is toch een stukje stadsgroen met urbane biodiversiteit verdwenen. Voorts kregen de bewoners van de Platanenlaan tussen Nieuwe Veenendaalseweg en De Kleine Kampen/-Groeneweg dit voorjaar een brief van de gemeente waarin werd aangekondigd dat er enige aanpassingen zullen moeten komen

wat betreft de inmiddels vrij grote (ik schat 40 jaar oude) platanen die daar aan de zuidzijde van de straat staan. Deze fraai uitgegroeide en schaduwrijke grootbladige bomen staan in de gebruikelijke zogenaamde boomspiegels of boomkransen. Dat zijn stukjes open grond zonder tegels en vaak voorzien van een bodembedekkende (sier-)plant, hoewel de bomen soms ook wel in een grotere strook gras staan. Maar bij het ouder dus groter worden van de bomen bieden deze boomkransen onvoldoende ruimte om te kunnen verhinderen dat de wortels de omringende trottoirtegels schots en scheef doen oplichten. De gemeente Rhenen wil voorkomen dat mensen hierover struikelen ook al wegens het hiervoor mogelijk aansprakelijk gesteld te worden. Net als overal waar dit in de gemeente gebeurt, wordt dit door passende maatregelen gecorrigeerd. Bijvoorbeeld door het vergroten van de boomspiegel en/of verwijderen van de bovenste (uitstekende) wortels, hoewel ook vaak een aantal bomen wordt weggehaald.

Het weghalen van de bomen en (deels) vervangen door jonge exemplaren of een andere kleinere boomsoort zoals elders in sommige Rhenense straten is gebeurd, vindt niet iedereen leuk. Toen een aanwonende van de Platanenlaan tegen de kapplannen protesteerde en handtekeningen ophaalde bij de andere aanwonenden bleek dat ook dezen dit in meerderheid niet wensten! Ook al geven deze grote bomen met hun brede kronen veel schaduw en vallen er in de herfst veel grote bladeren en uit elkaar vallende vruchtbolletjes. Toch wil men liever het fraaie aanzicht van de straat niet missen.

De Platanenlaan. Foto Drik Prins.

Maar alle verhalen over bomenkap die altijd snel de ronde doen, bleken overdreven te zijn. De gemeente wil op zijn minst wel een deel van de wensen van de bewoners honoreren. Zij is bereid pas in de loop van jaren een aantal bomen te verwijderen en eventueel te vervangen. Om te beginnen één of enkele exemplaren die zijn aangetast door een parasitaire schimmel of paddenstoel waardoor er risico ontstaat van vallende dode takken of dat zelfs de gehele boom kan omwaaien.

Er is zeker tegenwoordig meer aandacht voor de ecologische aspecten van het stedelijk groen en daar is de aanstelling van groenhoofd Theo Gokke mijns inziens en die van de WMR niet vreemd aan. Dat ondervonden wij als WMR eerder al bij het opknappen van de Leemkuil en de aandacht voor de bijzondere flora van de steilrand bij de Veerwei waar Han Runhaar en ik bij betrokken werden. Nog eerder kwam er via twee keer maaien en afvoeren een verbetering in het beheer van de wegbermen in het Binnenveld. Zie daarvoor elders in deze nieuwsbrief over de bermen in en nabij de bebouwde kom. Er zullen nu eerstens vooral aanpassingen plaatsvinden aan het trottoir en de boomvoeten. Overigens kunnen voetgangers altijd hun route kiezen aan de boomloze noordzijde waar zich een voldoende breed trottoir bevindt.

Er is nog een straat in Rhenen in het geding wat betreft de eventuele overlast van oudere grote bomen namelijk de Eikenlaan. Ook in dit geval kregen de aanwonenden een brief waarin vergelijkbare maatregelen als voor de Platanenlaan worden aangekondigd en de bewoners werd eveneens gevraagd hoe ze hierover denken. Ook nu kwam er een protest tegen een eventuele aantasting van het huidige zo lommerrijke karakter dat er is dankzij een machtige rij Amerikaanse eiken aan de westzijde van deze vrij brede straat. Ook deze bomen laten in de herfst heel veel grote (wel fraaie kleurige) bladeren vallen en bovendien veel vruchten in dit geval in de vorm van stevige eikels. Dat alles valt net als in de Platanenlaan niet alleen op de straat en de grasperken maar ook in de voortuinen van de bewoners maar desondanks wil men in meerderheid eveneens hier de bomen laten staan.

De Eikenlaan. Foto Dirk Prins.

De gemeente neemt ook in dit geval de inspraak serieus en zal zeer terughoudend zijn in het kappen. Ons WMR kernlid Wil Schulte (tevens lid van het Elster wijkcomité) belde Theo Gokke op met een voorstel om bladkorven te plaatsen waarin de bewoners blad en eikels kunnen deponeren waarna de gemeente deze periodiek komt ophalen. Theo was blij met de aandacht hiervoor maar zei dat er geen geschikte apparatuur is om de korven te legen. Hij doet nu een voorstel aan de bewoners om het blad in de goot te vegen en dan komt wekelijks de veegwagen langs om het op te vegen. Voorts zei hij nogmaals dat het gemeentelijk bomenbeleid uitgaat van geen kap tenzij er een dwingende reden voor is zoals ziekte of omvalgevaar. Ik ben ook hier eens gaan kijken en enkele dingen vielen me op. Ten eerste zag ik dat de eiken deels in flinke grasperken staan dus daar alle ruimte hebben. In het zuiddeel echter staan de bomen in kale open boomspiegels die wel enige aanpassing behoeven. Voor de voetgangers is er net als in de Platanenlaan aan de (oost)-zijde van de straat een breed trottoir zonder bomen. Onder de bomen aan de westkant is er nog een trottoir tussen de grasperken of boomspiegels en de particuliere tuinen maar dat is nogal smal en staat onder enige invloed van de boomwortels en heeft misschien enige aanpassing.

Mijn conclusie, als we kijken naar de vele bomenrijen zoals de Platanen langs het Paardenveld, de Beuken langs de Beukenlaan, de Zomereiken, moet toch positief zijn: Rhenen gaat redelijk voorzichtig met zijn vele fraaie oude bomen om. Er wordt soms wel een boom weggehaald wegens aantasting door een paddenstoel maar vervanging treedt ook op en ja dan heb je uiteraard voorlopig maar een klein exemplaar. Wat velen, ik ook, wel erg aan het hart ging, is de kap van een aantal prachtige oude bomen in Binnenstad

Oost bij de nogal compacte nieuwbouw van de Rhenense Hof. Deze waren onderdeel van het zogenaamde schootsveld van het Koningin Elisabeth plantsoen dat in zijn originele vorm nu behoorlijk aangetast is. Er is heel veel actie tegen gevoerd door een apart actiecomité maar op deze 'dure' binnenstad plek mocht dit niet baten. Er zijn nog wel twee bomen herplant. Voorts staat er nog een reconstructie van de Herenstraat op het program waarbij ook een aantal bomen (Linden) zullen (moeten?) sneuvelen.

Ook kwamen er nog al wat protesten in relatie tot de reconstructie van de N225 op de Grebbeberg maar dit betreft niet de gemeente maar de provincie. In totaal zijn daar 40 bomen gekapt waaronder een aantal Linden zodat de tweezijdige fraaie rij daarvan nu voor een stukje is onderbroken. Ze zijn gesneuveld ten behoeve van een verplaatsing van een bushokje en aanleg van 'buskommen' plus een uitbreiding van de parkeerplaats van de Erebegraafplaats met verbetering van de zichtlijnen bij het uitrijden. Dit alles gebeurde tegelijk met de aanleg van vrijliggende fietspaden, de laatste van het gehele provinciale fietspadenplan! Wij als WMR hebben wat dat laatste betreft al jarenlang zowel bij de provincie als de gemeente actie gevoerd tegen de aanleg van de fietspaden op de bochtige steile helling van de Grebbeberg ofwel insnijding richting Nude (zie elders in deze Nieuwsbrief). Na enig uitstel en wat planaanpassingen zette de provincie dit toch door. Het opvallende en wat wonderlijk ogende artefact van de ecobrug moet een aantal dieren helpen de oversteek van deze zeer drukke weg te maken mede nu de boomkruinen elkaar van weerszijden minder kunnen raken.

Dirk Prins

In conferentie zijnde of bakkeleiene Merels op de stoep van de Radboudweg. Foto Dirk Prins.

Rups van Koninginnepage op een wortelblad in de moestuin van Esther Slotboom (haar foto).

Koninginnepage in tuin van buren van Esther Slotboom. Foto Marc van der Aa.

ZWERFAFVAL

Rhenen schoon, dat doen we samen: ZAAP

Kent u het Zwerf Afval Adoptie Plan ? In de gemeente Rhenen is sinds 2010 ongeveer een nieuw initiatief ontstaan om de openbare ruimten schoon te houden: het zappen. Op vrijwillige basis helpen inwoners de straten schoon te houden van weggegooid (zwerf-)afval.

Een maal per jaar -in maart- wordt meegedaan aan de landelijke "zwerfafval-opruimweek". Door het jaar heen zijn er andere opruimacties; zowel georganiseerd als op particulier initiatief. Inmiddels zappen 100 Rhene-naren hun (en andermans straatje) schoon. Het Wijkcomité Rhenen-stad was de ontwerper van de zelfstandige projectgroep: "ZAAP", die ook werkt voor de kerkdorpen.

Zwerfafval...Foto Wil Schulte

Deze club mensen bespaart de gemeente jaarlijks tussen € 30.000 en 50.000 door hun

vrijwillige inzet. Het materiaal en verzekering wordt door de gemeente betaald, zodat deelname gratis is en veilig. De gemeente trakteert ook -een avond in november- de hele club zappers in het gemeentehuis. Hier worden de belangrijkste ervaringen en vak-nieuwtjes uitgewisseld. Een gezellige en levendige bijeenkomst, waar zappers graag komen.

Hoe word je lid en hoe ga je te werk ?

Er is een meldpunt in de gemeente, bij de projectleider van zaap: zaap@rhenen.nl. Door je op te geven voor het gratis lidmaatschap, krijg je informatie van Josée Dols. Zij is in 2009 de initiatiefnemer en oprichter geweest en weet *alles* over zappen en ZAAP. Per kern in Rhenen/Elst/Achterberg is er een contactpersoon en daarmee ga je verder. Je bezoekt het materialendepot en ontvangt een zappers uitrusting: een knijpstok, veiligheidshesje, handschoenen en speciale zappuulniszakken. Je kunt ook een fietskar voor zap-acties lenen.

Individueel of samen op pad?

Wil je het zappen alleen doen in jouw directe woonomgeving, dan is dat oké. Werk je liever samen in een wijk dan kan je met een collega op pad. Zappers adopteren een straat, een speeltuin of bijvoorbeeld de bosrand of uiterwaarden en onderhouden die zo goed mogelijk. Alle geadopteerde plaatsen zijn bij de organisatie bekend. 'Witte vlekken' in het stratenplan worden graag nog uitgegeven. Een sluitend netwerk van schone straten is het einddoel. Bij grootse vervuilingen worden helpers uitgenodigd door ZAPIT (Zwerf Afval Interventie Team) en vindt er een eenmalige grote opschoning plaats door een groep

mensen die de klus gezamenlijk -op afgesproken dag en tijd- klaren.

Persoonlijke ervaring

In mijn begintijd als zapper -2009- werd ik regelmatig voor 'gek' verklaard. "De troep van een ander opruimen; wie doet dat nou?". Nu er meer bekend is over het Rhenense zappen, is die veroordeling over. Het wordt nu gewaardeerd en nagevolgd!! Waarom ik het deed en nog doe: ik wandel en fiets veel en graag. Zwerfvuil ergert mij enorm. Daarom wandel ik regelmatig met een prikstok en vuilnistas om mijn volgende wandeling schoner en dus nog leuker te maken. Wanneer het namelijk schoon is op straat, blijft het een poosje schoon. Dat werkt zo, is mijn ervaring. Met het zwerfvuil prik ik ook mijn ergernis weg, en dat is geen vervelend werk. Mijn geadopteerde gebied is: Sportweg en omgeving, Franseweg-west, omgeving Beste-goed en Bosweg. Zelfstandig zappen komt mij het beste uit, want dan kan ik gaan wanneer ik wil of het nodig vind. Samen zappen doe ik alleen bij grotere projecten zoals laatst op uitnodiging van de vrienden van Prattenburg. De hele Veenendaalseweg hebben we toen in een ochtend opgeschoond, inclusief het Elsterse gedeelte van het Let de Stigter-fietspad.

Onderweg zie ik dingen die ik anders nooit zou zien.

Zwerfafval? Foto Wil Schulte.

Zo ontdekte ik onlangs diverse poststukken in een gemeenteafvalbak. Gedumpt door een postbode die er de brui aan gaf.

KLEURIGE BERMEN IN EN NABIJ RHENEN!

Bijna ieder van ons zal misschien wel dagelijks langs wegbermen komen, of dat nu fietsend, lopend of per auto is. Deze lintvormige groenstroken begrenzen onze asfalt- of klinker-

Eerder vond ik een 'hondenpoepboom' ; een heester waar een flauwe hondenbezitter zijn poep-zakjes in opbond als ware het een kerstboom. Hoe gek kan men zijn? Dan is mijn 'gekke' redelijk normaal. Voornamelijk raap ik blik, flesjes en plastic in alle soorten en maten op. Ook niet bezorgd reclaimedrukwerk in plastic verpakking, sleutels en soms een kledingstuk. Van mijn vreemdste vondsten maak ik vaak een foto en plaats die op Facebook . Zie zwerfafval-adoptieplan op FB.

Lees:

www.rhenen.nl/dienstverlening/wijkgericht-werken/ZAAP

en www.gemeenteschoon.nl , het zwerfafvalkenniscentrum.

Doen: gratis aanmelden bij zaap@rhenen.nl en uitproberen hoe dit werk voor je is. Welkom!

Namens de milieugroep is ondergetekende de aanspreekpersoon: Wil Schulte, 0318-471618, wil.schulte@ziggo.nl

Wil Schulte

Nacht van de nacht op 25 oktober 2014

wegen vooral in de buitengebieden maar ook wel in de urbane omgeving. We realiseren ons dan vaak niet, los van het bewuste of onbewuste genieten van de (seizoens-

gebonden) bloemenweelde, dat deze een misschien wel belangrijk stukje natuur vertegenwoordigen. Immers:

1. Als je alle oppervlakten van de bermen in Nederland optelt kom je tot een aanzienlijk aantal hectaren

2. Er is langs veel wegen gelukkig een goed bermbeheer en dan is er sprake van een rijke biodiversiteit aan flora en fauna ook al is het hiervoor eigenlijk niet de ideale plaats

3. Veel oppervlak in de steden bestaat uiteraard uit beton of steen

4. Ook in het moderne boerengebied is er door de steeds intensievere teelten (monoculturen) en al maar toenemende veebezetting op 2/3 van ons landoppervlak nauwelijks nog sprake van enige variatie in flora en fauna.

Ik voel me zowel qua ethiek als esthetiek sterk betrokken bij deze ecologische en biodiversiteit kwestie en dit was voor mij de reden dit seizoen nog weer eens wat nadrukkelijker tijd en aandacht te besteden aan de bermen en hun beheer .

Achtereenvolgens wil ik iets van de volgende bermen in en om Rhenen zeggen:

1. Binnen de bebouwde kom

In principe worden de grasstroken hier als gazon beheerd dus frequent (bijna wekelijks) gemaaid net zoals de heestervakken wat 'netter' als sierplantsoen worden behandeld (met bodembedekkende heesters) vergeleken met het 'wildere' bosplantsoen meer naar de buitenranden van de stad. Bij gazonbeheer is er het voordeel dat het (kort blijvende) maaisel niet hoeft te worden verzameld en afgevoerd, en de meeste aanwonenden prefereren een gazon boven een extensief maaibeheer, bijvoorbeeld 2 x per jaar maaien en het maaisel afvoeren, dat langer gras met kruidengroei oplevert. Dat laatste is ecologisch rijker, met meer biodiversiteit en bloeiende planten en juich ik ten zeerste toe hoewel ik beseft dat na de bloei-periode zo'n grasstrook een wat ruiger karakter krijgt dat sommige aanwonenden tegen de haren in strijkt 'want ik vind het een rotzooitje en de waarde van ons huis daalt er door'.... Soms neemt een aanwonende het heft in eigen handen en maait de bermstrook voor zijn huis zelf...

Een derde methode van bermbeheer is het zogenaamde klepelen met de klepelmaaiër waarbij de vegetatie tot moes wordt vermalen en men dat maaisel laat liggen zodat verrotting en verruiging plaatsvindt. Dit is een goedkope methode maar leidt niet bepaald tot verfraaiing en biodiversiteit!

Een aantal jaren geleden is ook de gemeente Rhenen mede op onze aandrang er mee gaan experimenteren om gazonbeheer en/of klepelen te vervangen door 2 x per jaar maaien en afvoeren, op enkele plekken tevens met het bijzaaien van een leuk inheems bloemzaadmengsel. Enerzijds is er na protesten van aanwonenden op sommige bermen mee gestopt maar op enkele grasstroken is het toch volgehouden. Ooit volgde op het maaien van een berm vooral in het buitengebied een hooibeheer maar nu doet men dat meestal niet meer wegens verontreinigingen vanuit het wegverkeer plus soms de aanwezigheid van het nog al talrijk geworden maar fraai goudgeel bloeiende Jacobskruid dat ook in het hooi zijn giftigheid behoudt (in tegenstelling tot Scherpe boterbloem). Bovendien is het arbeidsintensiever dus duurder en ook nog weersafhankelijk. Zo is er langs de Nieuwe Veenendaalseweg tussen Bremlaan en Paardenveld nu weer het onderhoud als gazon maar richting Camping en Cuneraweg extensief maaibeheer zoals in het buitengebied. Daardoor kregen onder de hoge Eiken aldaar leuke soorten als Ruig klokje Maarts viooltje en Bleeksporig bosviooltje een kans.

Ruigklokje. Foto Dirk Prins

Verder valt het er wat tegen wegens veel storingsinvloeden, dit seizoen nog eens extra door veel grondverzet wegens de ingrijpende wegconstructie.

Voorts zijn er nog tenminste 3 straten te noemen waar de berm veel kruidengroei en – bloei gegund wordt en een extra vrolijke impuls kreeg via het bijzaaien van soorten zoals aan de Bergweg ter hoogte van de woonwijk De Helling met Vijfdelig kaasjeskruid (diep roze), Grote teunisbloem (helder geel), Zeepkruid (roze), Boerenwormkruid (goudgeel, later goudbruin) en/of Jacobskruid (goudgeel)! Na de bloei treedt er uiteraard enige verdorring op maar ook dan is er nog vol op biodiversiteit plus de vorming van zaden die nodig zijn voor de follow up in het volgende jaar. Aan de westzijde van de Kastanjelaan is al jaren sprake van een extensief beheer in een ca. 2 m brede strook direct langs de weg als onderdeel van het brede grasterrein aldaar waar overigens ook een speelgelegenheid en een klein sportveldje zijn ingericht. Ik heb er ooit ook wat leuke soorten bijgezaaid en bovendien groeien er nog steeds een aantal exemplaren van een vrij zeldzame plant namelijk de Knikkende distel, dus houden zo!

Als derde noem ik nog de berm langs Schoneveld in de nieuwe woonwijk in Achterberg waar nog in september volop het paars-rood van Knoopkruid te zien viel plus het geel van Gewone rolklaver en Geel walstro en ook de gehele zomer te genieten viel van een zeer kleurige en fotogenieke ingezaaide berm nabij het parkeerterrein tussen het winkelcentrumtje en de oude boerderij Schoneveld

Akkerbloemmengsel nieuwbouw in Achterberg. Foto Dirk Prins.

Ook constateerde ik dat de gemeente nog maar heel beperkt de klepelmaaiër hanteert, voornamelijk in strookjes langs fietspaden en recreatieve wegen zoals Cuneralaan onderlangs Grebbeberg, fietspad langs de Rijn, Autoweg en Defensieweg.

Als ik vergelijk met de omliggende gemeenten dan zie ik dat Rhenen niet ongunstig afsteekt. Zowel in Veenendaal als Ede en Wageningen is het groenbeheer er al jaren op gericht meer 'bonte bermen' te creëren en dat is voor mij telkens als ik daar langs kom een plezierige ervaring qua kleurenpalet en het herkennen van de soorten! Bij Veenendaal was dat eerst langs de Rondweg-West en vervolgens de Rondweg-Oost, met vorig jaar een 'extra' ervaring toen een kennelijk ingezaaide nieuwe berm richting De Klomp plaatselijk een aantal weken lang een werkelijke uitspatting aan kleuren rood, wit en blauw vertoonde via vooral Grote klapproos, Reukeloze kamille en Korenbloem.

Bloemenmengsel. Foto Dirk Prins.

In Wageningen is het nog steeds maandenlang een kleurenfeest met het goudgeel van Jacobskruid, Boerenwormkruid en Late guldenroede, het wit van Zomerfijnstraal, Peen, Duizendblad en Margriet langs de doorgaande N225 bij de Ritzema Bosweg. Helaas zijn niet alle gemeenten zo milieu- en natuurbewust in het groenonderhoud c.q. bezuinigt men daar nog al eens op door eenvoudigweg veel van de bermen te klepelen zodat je geen leuke planten meer ziet maar rottend maaisel. In bijvoorbeeld Kesteren-Opheusden zie ik dat met lede ogen aan hoewel ik er ook wel bijzondere soorten zie maar dan is dat in hun buitengebied.

2. In het buitengebied

Al zo'n 15 jaar geleden, mede in samenspraak met de WMR (!), besloot onze gemeente in het Binnenveld de bermen niet meer te klepelen maar het twee keer maaien en afvoeren van enkele tot alle bermen uit te breiden net zoals trouwens de andere WERV gemeenten. Aldus zien we langs Zuidelijke Meentsteeg en Maatsteeg soms aardige

plekken met Boerenwormkruid, gewone en Moerasrolklaver, Sint-Janskruid, Grote wed-
rik, Jacobskruid, Vlasbekje en Scherm-
havikskruid (alle geel), Duizendblad, Peen,
Wilde bertram en Moerasspirea (wit), Vogel-
wikke en Grasklokje (blauw), Grote katten-
staart, Knoopkruid en Rode klaver (paars-
rood). Jammer dat sommige aanwonenden
(aan bijvoorbeeld Weteringsteeg) de berm
voor hun perceel zelf gaan maaien als een
gazon, een uiting van de bekende 'netheid'
die vele mensen nabij hun huis wensen....

Veel van de bermen in het buitengebied
worden echter beheerd door Provincie,
Waterschap of Het Utrechts Landschap en
dan is het resultaat wat wisselend afhankelijk
van de beheersmethode. Op delen van de
Grebbedijk lopen langdurig schapen en dan
zie je weinig bloemen meer. Dat is uiteraard
een goedkope methode. Het Utrechts Land-
schap heeft gelukkig onder langs de Grebbe-
berg ook al delen gemaaid en aldus de
verruiging en opslag van bomen en struiken
wat kunnen doen stoppen. Dan zie je direct
meer leuke flora, bijvoorbeeld een plotse toe-
name van Wilde marjolein waar vlinders
(zoals de Kleine vuurvlinder) en bijen graag
op vliegen!

Foto Dirk Prins van Wilde marjolein met Kleine
vuurvlinder.

Mijn angst is echter dat HUL toch te weinig
blijft maaien wegens de extra werkzaam-
heden dus kosten vergeleken met extensieve
begrazing door runderen en paarden dat
echter verruiging op veel plaatsen niet kan
voorkomen.

Op het 'beroemde' muurtje in de Grebbedijk
groeien nog steeds een aantal zeldzame
plantensoorten over slechts ca. 20 m lengte
maar ik heb daar zelf ondanks enig apart
beheer nog al eens woekerende vegetatie
moeten wegtrekken voor het behoud van die
soorten.

De provincie Utrecht beheert de provinciale
wegen met 2 x maaien en afvoeren en langs
de N225 levert dat richting Elst een rijke berm-
flora op waar ik deze zomer verschillende
keren enorm van heb genoten en heel veel
foto's heb gemaakt van het goudgeel van
het Boerenwormkruid nabij Remmerden.

Boerenwormkruid. Foto Dirk Prins

Iets minder rijk misschien is de bloei langs de
N233 Cuneraweg naar Veenendaal. Van de
Wilde peen, het Jacobskruid en Grote
kattenstaart (de laatste in de droge greppel-
sloot, met vlinders er op) heb ik aan de
westzijde prachtige plaatjes kunnen schieten.

Wilde peen. Foto Dirk Prins.

buitengebied door provincie, waterschap of natuurorganisatie beheerd en dat pakt op veel plaatsen positief uit. Zo hebben mijn vrouw en ik weer genoten van onze fietstochtjes langs de dijken bij Lienden.

Veldlathyrus bij Lienden tegenover Rhenen. Foto Dirk Prins.

Bij Kesteren-Opheusden zagen we dat veel dijken door schapen worden begraaasd en dan zie je weinig bloemen meer....

In verband met dat laatste heb ik mijn adhesie betoond met de actie ten behoeve van de Gelderse dijkflora onder de titel 'Redt de bonte dijken!' De Gelderse Milieu- en Natuurfederatie is bang dat men steeds meer schapen inzet als methode van bezuiniging.

Dirk Prins

Jacobskruid (bovenste foto) en Grote kattenstaart met Citroenvlinder. Foto's Dirk Prins.

Ook in de gemeenten aan de overkant van de Rijn worden dijken en bermen in het

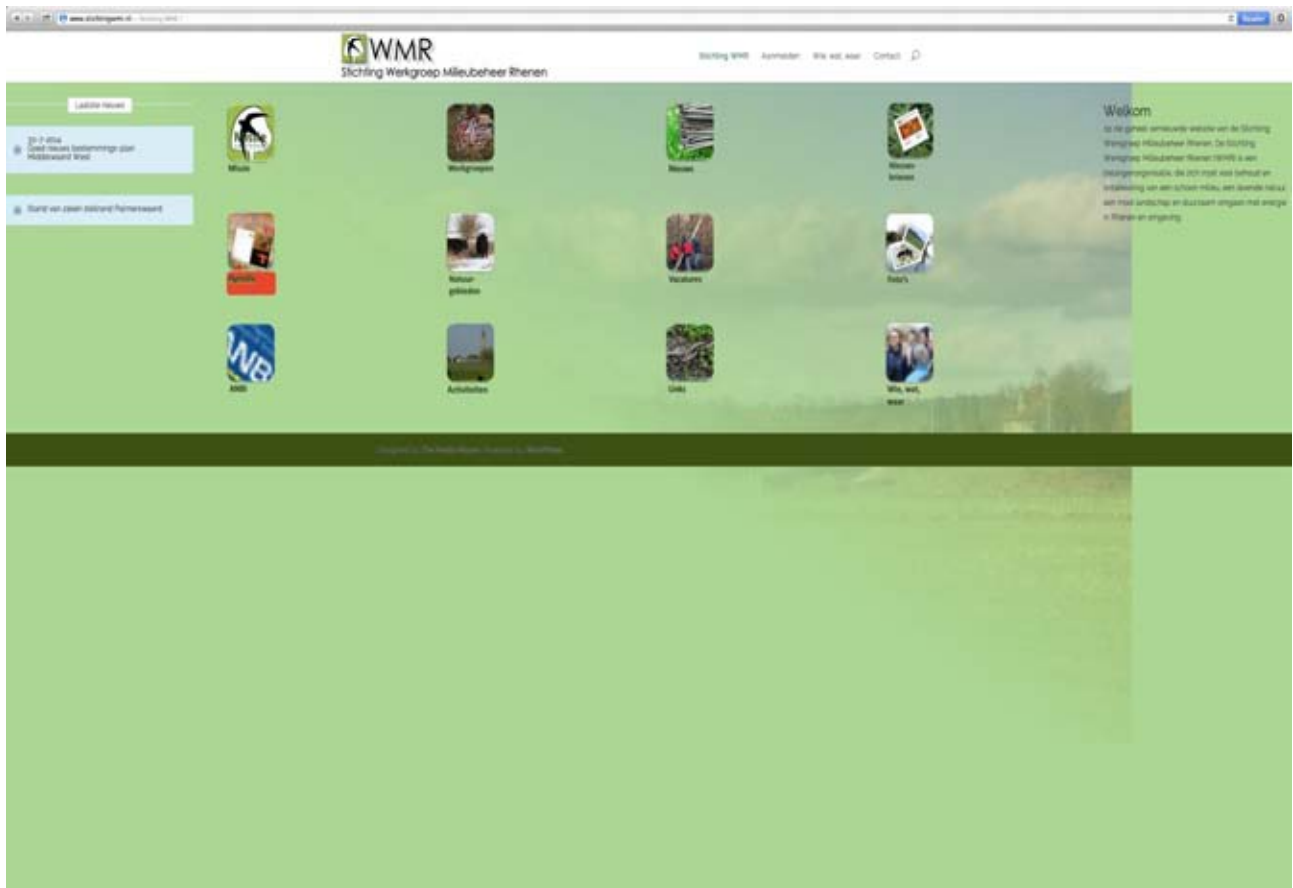
Ooievaars in de boomgaard van Rob Moret. Foto Dirk Prins.

Appelvink in een Esdoorn. Foto Marc van der Aa.

INTERNET EN ELECTRONISCHE NIEUWSBRIEF

De WMR heeft een mooie vernieuwde internetsite: www.stichtingwmr.nl. Hierop worden actuele artikelen, plannen, foto's en ook de Nieuwsbrieven gepubliceerd. Indien u in het bezit bent van een e-mailadres dan kunt u de Nieuwsbrief per e-mail ontvangen. Dat scheelt papier, drukinkt en bezorgkosten. Een elektronische Nieuwsbrief spaart natuur en milieu! Kies voor de Nieuwsbrief per e-mail! Geef u op via onderstaand e-mailadres: aliedeboer-waanders@hetnet.nl

STICHTING WERKGROEP MILIEUBEHEER RHENEN

Voorzitter	Roel van de Weg	Cuneralaan 15	3911 AA Rhenen	0317-614880	f2hrfvandeweg801@hetnet.nl
Vicevoorzitter	Han Runhaar	De Thijmenstoren 15	3912 AR Rhenen	0317-613615	han.runhaar@hetnet.nl
Penningmeester	Alie de Boer-Waanders	Lawickse Allee 48	6707 AJ Wageningen		aliedeboer-waanders@hetnet.nl
Bestuurslid	Jules Scholten	Costerweg 27a	6702 AA Wageningen	0317-617145	jules.scholten@planet.nl
Secretariaat	Marjolein Posthumus	Maj. Landzaatweg 23	3911 AW Rhenen	06 47363751	mar.posthumus@planet.nl
Nieuwsbrief	Esther Slotboom				
Kerngroeplid	Wil Schulte				wil.schulte@ziggo.nl
Kerngroeplid	Luuk Derks				luukderks@planet.nl
Kerngroeplid	Dirk Prins				dirk.prins@planet.nl
Kerngroeplid	Sander van Opstal				sandervanopstal@hetnet.nl
Postadres	Stichting WMR	Postbus 67	3910 AB Rhenen		
Rekening	IBAN NL76 INGB0002911077		t.n.v. Stichting Werkgroep Milieubeheer Rhenen		
Website	www.stichtingwmr.nl				

Copyright 2014 Stichting WMR. Niets uit deze uitgave mag worden veelevoudigd en/of openbaar gemaakt d.m.v. druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de Redactie.